

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. De syllogismo expositorio, siue singulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

ostendi, non pauci syllogismi infiniti, qui leges finitorum abrogant, haud alia potest industria sciri, quando concludunt vtiliter, quam si reducantur ad modos vtiliter, ac falli nescios, videlicet, Celarent, Camestres, Cesare, aliove similes, vt superius perstrictum.

17 Syllogismus conglobatus est, qui non tres propositiones solas, sed plures complectitur; de quo illud potissimum disquiri potest, an sit in mente, an vero in solis vocibus. P. Vallius 3. p. introduct. c. 4. & cum eo plerique dialectici censent, illum reperiri in solo vocum cortice, & in mentis abdito non vnum syllogismum esse, sed plures realiter distinctos. Ceterum oppositum mihi semper est probabilius visum: quoniam hæ propositiones mentales, Petrus est homo, homo est animal, animal est viuens, viuens est substantia, & substantia est ens, hæ inquam se solis sumptæ, & quin resoluantur in plures syllogismos possunt inferre hanc, ergo Petrus est ens: syllogismus igitur conglobatus quinque præmissis, & vna conclusione constans potest in mente reperiri; consequentia est perspicua: antecedens probatur; nam ex propositiones mentales per se solas implicite, & virtualiter representant, ac proponunt intellectui obiectum huius propositionis, Petrus est ens, ergo se solis, & in nullos syllogismos resolutæ poterunt eam colligere, haud secus ac duæ propositiones ob eandem rationem se solis tertiam deducunt.

18 Confirmatur, & declaratur: Hoc principium, quæ sunt eadem mediatæ vni tertio sunt idem inter se, veritatem habet infallibilem, & irrefragabilem: at prædictæ propositiones in vnum conglomeratæ, ac prorsus irresolutæ representant Petrum, & ens esse mediatæ idem vni tertio, nimirum homini, aut si mauis, substantiæ; ergo optime concludere poterunt, Petrum, & ens esse idem inter se, siue Petrum esse ens. Quocirca præter syllogismos trigonos, & vulgares erunt in intellectu nostro syllogismi tetragoni, pentagoni, hexagoni, heptagoni, alique similes, quorum alij quinque pedibus, alij pluribus consent. procedantque.

CAPVT III.

De Syllogismo expositorio, seu singulari.

19 PRæter syllogismum communi constantem medio, qui inter Philosophos est magis vsitatus propterea quod scientiæ sunt plerumque de rebus vniuersalibus, & in cuius vsum inseruiunt modi illi vulgares, Barbara, Celarent & ceteri, est alius, qui constat medio singulari. Dicitur autem solet singularis, vel propter singularitatem mediij termini, qui inter omnes syllogisticos est potissimus, vel propter singularem concludendi vim, & efficacitatem ei insitam: vocari etiam consuevit expositorius, propter summam eius euidentiam, quæ in causa est, vt rem veluti ob oculos exponat: nec non sensibilis, vel ex eodem titulo, & ob perspicuitatem, & claritatem qua rem veluti sensibus obicit, ac demonstrat, vel quod medio singulari, adeoque sensibili vtatur: secus verò communi, quod non sub sensum cadit, sed sub intellectum.

20 Porro duplex est alius, cuius non solum medius terminus, sed etiam reliqui sunt singulares; alius verò, qui medio termino singulari gaudet, alios vero communes admittit etiam. Syllogismus expositorius prioris generis quatuor tantum modis

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

construi potest in singulis figuris, si solas species præmissas, videlicet ex ambabus affirmatiuis, aut ex maiori negatiua, & minori affirmatiua, aut è contrario ex maiori affirmatiua, & minori negatiua, aut denique ex ambabus negatiuis: cum enim qualitas propositionis haud nisi quatuor iis rationibus possit in huiusmodi syllogismo expositorio variari, quantitas autem diuersa nullum in eo locum habeat, propter singularitatem omnium eius propositionum, nil mirum, quod quadruplex tantum eius esse possit modus, in qualibet figura. Eorum autem quartus, & vltimus vbi libet est inutilis, eiusque nulla in præsentia habenda ratio, sed duntaxat aliorum trium.

Vt ergo aspicer à prima figura omnibus tribus modis supra dictis vtiliter in ea concludit syllogismus, quo de loquimur: primo quidem, nam vi formæ valet, hic homo currit, Petrus est hic homo, ergo Petrus currit, & è conuerso, ergo aliquod currens est Petrus: Secundo etiam modo; valet enim hic homo non currit, Petrus est hic homo, ergo Petrus non currit, & è diuerso, ergo aliquod currens non est Petrus: insuper tertio, vt hic homo currit, Petrus non est hic homo, ergo aliquod currens non est Petrus, non tamen directe, ergo Petrus non currit, cum fieri possit vt ambo quantumlibet distincti simul currant, in quo diffidet hic modus à duobus prioribus, qui tam directe, quam indirecte concludunt, vt est exemplis ostensum.

Iam in secunda figura hoc genus syllogismi expositorii, de quo impræsentiarum, totidem modis concludit, non solum propositionem conuertibilem, sed etiam eius conuertentem: sequitur enim, Petrus est hic homo, hic Apostolus est hic homo, ergo hic Apostolus est Petrus, nec non, ergo Petrus est hic Apostolus: similiter, hic homo est Petrus, Paulus non est Petrus, ergo Paulus non est hic homo, nec è diuerso: ac denique Petrus non est Paulus, hic homo est Paulus, ergo hic homo non est Petrus, nec vice, vt aiunt versa. Postremò prior hæc syllogismi expositorii species, tribus etiam modis vtiliter colligit in tertia figura: siquidem valet, hic homo currit, hic homo est Petrus, ergo Petrus currit, & è conuerso aliquod currens est Petrus: item Petrus non currit, Petrus est hoc viuens, ergo hoc viuens non currit, atque aliquod currens non est hoc viuens: ac tandem, hic homo currit, hic homo non est Paulus, ergo aliquod currens non est Paulus; sed valet è conuerso, ergo Paulus non currit.

Syllogismus expositorius posterioris generis, ac propositiones communes saltem aliquas admittens in prima figura quatuor habet modos vtiliter: Primus est ex maiori singulari affirmatiua, & minori vniuersali affirmatiua, veluti Petrus est hic homo, omnis princeps Apostolorum est hic homo, ergo omnis princeps Apostolorum est Petrus: Secundus est ex maiori itidem singulari negatiua, & minori vniuersali affirmatiua, vt Petrus non est hic homo v. g. Ioannes, sed omnis princeps Apostolorum est Petrus, ergo nullus princeps Apostolorum est hic homo: Tertius est, quando loco minoris vniuersalis affirmatiuæ substituitur particularis affirmatiua, & ex ea, maiori que singulari affirmatiua infertur conclusio particularis. Quartus est, quando ex minori particulari affirmatiua vniuersali substituta, & maiori singulari negatiua infertur particularis negatiua. Quocirca hi quatuor modi, quibus etiam inest vis indirecte concludendi, vt apparebit inuenienti paulo attentius, respondent quatuor vulgari-

Q bus

bus modis perfectis primæ figuræ, quos vocant Barbara, Celarent, Darij, Ferio: horum enim ritu conclusionem vniuersalem affirmatiuam, vniuersalem negatiuam, particularem affirmatiuam, & particularem negatiuam inferunt: simili etiam minori gaudent differuntque ab eis solius mutatione maioris, quæ in his, de quibus loquimur, est perpetuò singularis, cum tamen in illis sit vniuersalis, propterea videlicet quod medius terminus horum sit singularis, illorum verò vniuersalis: hinc siquidem est, vt, cum in prima figura subiiciatur semper in maiori, eam mihi reddat vniuersalem, hic autem singularem.

24 In secunda figura hæc secunda syllogismi expositori species, cum singularitate medij vniuersalitatem propositionum omnium, vel certe aliquarum coniungens, præter quatuor vulgares modos negatiuè concludentes, nimirum Cæsare, Camestres, Festino, Baroco, vt v. g. in modo Cæsareo nullus impenitens est Petrus, omnis princeps Apostolorum est Petrus, ergò nullus princeps Apostolorum est impenitens, præter hos inquam, cohibet alios quatuor affirmatiuè concludentes, quorum primus ex duabus sumptionibus vniuersalibus colligit vniuersalem, vt omnis Baptista Christi est Ioannes, omnis filius Zachariæ est Ioannes, ergò omnis filius Zachariæ est Baptista Christi, & è conuerso, non tantum aliquis, sed omnis Baptista Christi est filius Zachariæ: Secundus ex duabus particularibus particularem; vt aliquis innocens est Ioannes Baptista, aliquis homo est Ioannes Baptista, ergò aliquis homo est innocens, & è conuerso. Tertius ex maiori vniuersali, & minori particulari particularem, & eius conuertentem. Quartus ex maiori particulari, & minori vniuersali, tum particularem, tum etiam vniuersalem, & eam qua conuertitur alterutra.

25 Hi quatuor modi in eo dissident à vulgaribus quod ex duabus particularibus concludant particularem, quod ex particulari vniuersalem, & quod in secunda figura affirmatiuè. Nihilominus eos vtiles esse, & nulli obnoxios falsitati constat, tum exemplis, quæ præter duo posita sunt non pauca, eaque manifesta: tum quia omnes reduci possunt ostensiuè ad modos aliquos perfectos primæ figuræ, solius conuersione maioris, videlicet primus, & quartus ad Barbaram, & secundus, ac tertius ad modum regis Darij: exemplum primi erat, omnis Baptista Christi est Ioannes, omnis filius Zachariæ est Ioannes, omnis ergò filius Zachariæ est Baptista Christi: conuertatur ergò maior, & talis existet syllogismus in Barbara, si non formaliter ob conuertentē singularem, at certè æquiualeuter, & paris euidentiæ, & efficacitatis, Ioannes est Baptista Christi, omnis filius Zachariæ est Ioannes, ergò omnis filius Zachariæ est Baptista Christi: cæterarum autem reductionum paradigma haud sunt minus facilia; sed temporè donanda: tum denique, quia prædicti modi possunt probari per reductionem ad impossibile, primus, & quartus in Bocardo, secundus, & tertius in Ferison: fac enim, conclusionem primi, cuius adhibuimus exemplum, semel, & iterum concessis præmissis negari; sumatur ergò eius contradictoria, videlicet aliquis filius Zachariæ non est Ioannes, & retineatur antiqua maior, atque è vestigio sequetur contradictoria maioris concessæ in Bocardo, hoc pacto: aliquis filius Zachariæ non est Baptista Christi, omnis filius Zachariæ est Ioannes, ergò aliquis Baptista Christi non est Ioannes. Eodem modo poni possunt exempla in cæteris tribus modis eorumque potest reductio per impossibile declarari.

26 Præter hos octo modos syllogismi expositorii, constantis in secunda figura propositionibus omnino communibus, sunt in illa alij, quarum altera præmissa est singularis, & altera, vel vniuersalis, vel particularis, & alterutrolibet ex titulo communis: quatuor videlicet, quoad conclusionem, & minorem, similes vulgaribus, nimirum Cæsare, Camestres, Festino, ac Baroco, ab eisque diuersi, ratione solius maioris, non quoad eius qualitatem, sed quantitatem, ita vt quæ antea erat vniuersalis, sit singularis, veluti in Camestres, Petrus currit, nullum sedens currit, ergò nullum sedens est Petrus: rursus alij duo in eo vulgaribus similes, quod earum maior sit, aut vniuersalis affirmatiua, aut vniuersalis negatiua: dissimiles verò in eo quod illorum minor nunc sit singularis affirmatiua, nunc singularis negatiua: conclusio autem horum duum, sicut & priorum, est perpetuò negatiua: deinde alij quatuor affirmatiuè concludentes, similes eis quatuor, quos paulo superius diximus tribus syllogismorum legibus nequitiam stare, similes inquam quoad maiorem, & quoad minorem diuersi, aut è conuerso: nam si maior sit singularis, aut subsumitur vniuersalis minor, & sic primus modus existet, aut minor particularis, & ita secundus resultabit modus: si autem minor fuerit singularis, vel quæ præcedit maior est vniuersalis, vel potius particularis, atque ita locus erit tertio, & quarto. Porro hi decem modi ad finem superadditi, & exemplis satis manifestis, & consensu non paucorum dialecticorum, & reductione ostensiuè, ac per impossibile potest apprimè confirmari, idque habent commune cum plerisque aliis hætenus explicatis, quod non tantum conuertibilem, sed etiam eius conuertentem concludant, sic tamen vt tam hi, quam illi propter hanc conclusionum diuersitatem possint subdiuidi iuxta doctrinam tract. præced. cap. 3. traditam.

27 In tertia figura confici nequit posterior hic syllogismus expositorius iam iam expositus, solumque in eo locum habet prior ille ad initium capitis enucleatus, & nullius propositionis, nisi singularis, capax: ratio est, quoniam oportet in eo medium singulare in vtraque præmissa subiici: geminatam enim subiectionem medij postulat tertia figura: singularitatem autem eius natura syllogismi expositorii à cæteris per quam diuersa: fieri ergo nequit, quin vtramque singularem efficiat, ac neutram esse communem permittat.

CAPVT IV.

Superioris doctrinæ prosecutio.

28 Circa syllogismum expositoriū nonnulla occurrunt dubia, quorum resolutio superiori doctrinæ lucem adiciet non exiguum. Eorum primum sit, an hic syllogismus, quo de agimus, maiorem habeat euidentiā, & vim concludendi in tertia figura, quam in duabus anterioribus? videntur affirmare Louanienses lib. 1. cap. 6. Conimbricenses ibidem quæst. vnica art. 2. Auerſa tract. 4. institut. c. 15. alique plures. Primum quia Aristoteles egit de huiusmodi syllogismo in tertia figura, quod argumento esse potest, eam inibi esse præstantiorem: Secundò quia vis huius syllogismi innititur his solis principiis, quæ sunt idem vni tertio, sunt idem inter se, quæ non sunt idem vni tertio, sed alterum ei idem, alterum ab eo diuersum, nec sunt idem inter se, sed potius